03.09.2024

**Vabariigi Valitsuse protokollilise otsuse „Tuuleenergia prioriteetsete arendusalade otsustamine“ eelnõu seletuskiri**

## 1. Sissejuhatus

Eelnõu on koostatud Eesti taaste- ja vastupidavuskava[1] (edaspidi *RRF*) reformi 8.1 „Taastuvenergia kasutuselevõtu kiirendamine“ tulemuseesmärgi täitmise raames. Eelnõuga otsustab Vabariigi Valitsus tuuleenergia prioriteetsed arendusalad.

Prioriteetsete arendusalade otsustamine tugineb Keskkonnaagentuuri koostatud tehnilisele aruandele, milles on aladel tehtud uuringute tulemused, riigimaade osakaal alades, tuuleenergeetika potentsiaal ning uuringute tulemustest lähtudes antud hinnang ala sobivusele tuuleenergeetika arendamiseks. Tulenevalt RRF tulemuseesmärgist oli Keskkonnaagentuuri töö eesmärk leida hinnanguliselt 1000 MW tootmispotentsiaaliga alasid, mida täiendavalt tuuleenergeetika arendamise jaoks kasutusse anda.

Eelnõu ja seletuskirja koostas Kliimaministeeriumi energeetikaosakonna rohepöörde projektijuht Sille Uusna-Rannap (sille.uusna-rannap@kliimaministeerium.ee, tel 625 4443). Eelnõu juriidilise ekspertiisi teostas Kliimaministeeriumi õigusosakonna nõunik Anna-Liisa Kotsjuba (anna-liisa.kotsjuba@kliimaministeerium.ee, tel 625 8998).

## 2. Eelnõu eesmärk

Eelnõu eesmärk on toetada tuuleenergia kasutuselevõttu, otsustades uuringutest lähtuvalt tuuleenergia prioriteetsed arendusalad, et saaks nendel aladel riigimaade tuuleenergia arendamiseks arendajate kasutusse andmist.

## 3. Eelnõu sisu

RRF rakendusotsuse[2] kohaselt teeb Vabariigi Valitsus hiljemalt 2024. a III kvartalis otsuse, millega määratakse kindlaks tuuleenergia prioriteetsed arendusalad. Valitsuse otsus põhineb tehnilisel aruandel, milles on kindlaks määratud prioriteetsed arendusalad potentsiaalse kogutootmisvõimsusega hinnanguliselt kuni 1 000 MW.

RRF reformi punkt 8.1 nägi ette, et tuuleenergia prioriteetsete arendusalade otsustamisele eelnevalt kaardistatakse tuuleenergia arendamiseks sobivad piirkonnad põhjaliku keskkonnaanalüüsi alusel. Prioriteetsete arenduspiirkondade valiku protsess algas Keskkonnaagentuuri (edaspidi *KAUR*) eelanalüüsiga, kus 2431 km$^2$ alade kohta tehti eelvalik lähtuvalt looduskaitselistest ja majanduslikest kaalutlustest. RRF kohaselt oli uuringu alaks Eesti maismaa, st mereala ei käsitletud.

[1] 05.10.2021 heaks kiidetud ja 16.06.2023 uuendatud Eesti taaste- ja vastupidavuskava.
[2] NÕUKOGU RAKENDUSOTSUS, millega muudetakse nõukogu 3. novembri 2021. aasta rakendusotsust (EL) (ST 12532/21 INIT; ST 12532/21 ADD 1) Eesti taaste- ja vastupidavuskavale antud hinnangu heakskiitmise kohta

Maismaal selgitati eelvaliku aladest välja need alad (u 500 km²), millele on vaja teha täpsemad analüüsid ja/või läbi viia elustiku uuringud. Selleks suunati tuvastatud sobilikele uuringualadele nahkhiirte, lendorava, linnustiku uuringud ja loodusdirektiivi taimestiku inventuurid. Uuringute eesmärk oli analüüsi tulemusel tuvastada optimaalsed potentsiaalsed alad, mis tagaksid edasises etapis hinnanguliselt kuni 1000 MW tuuleenergia tootmisvõimsuse. Aruandes käsitletud uuringualasid prioriseeriti nii keskkonna- kui ka majandusmõju ja olemasolevate planeeringute seisukohast ning leiti alad, kus arendamine on erinevate tegurite koosmõjul põhjendatum. Samuti hinnati riigi- ja eramaa osakaalu uuringualadel, et hinnata, millised riigimaade alad on sobivad tuuleenergia arendamiseks ja võimalik kasutusse anda täiendava tootmispotentsiaali leidmise eesmärgi täitmiseks.

Uuringualade põhiselt hinnati uuringute lõpparuannete alusel üles leitud loodusväärtustele potentsiaalselt toimivate mõjude leevendatavust ja lisati sellised piirkonnad uuesti potentsiaalsete eelisarendusalade piiresse. Kaitseministeeriumi tagasiside tulemusena välistati lõpparuande koostamise ajal täiendavalt üks ala.

Tulemuseesmärgi täitmiseks seatud 1000 MW kogutootmisvõimsuse saavutamiseks viidi nendel aladel läbi esialgsed arvutused, et hinnata potentsiaalset toodangut ning leiti võimalikud tuulikupositsioonid. Tootmispotentsiaali arvutamiseks kasutati kokkulepitult 7,2 MW võimsusega tuulikut.

Eelnõu kohaselt otsustab Vabariigi Valitsus KAURi koostatud tehnilisele aruandele tuginedes, et tuuleenergia prioriteetseteks arendusaladeks on järgmised alad:

1) **Türi, Pärnu, Väike-Maarja-Vinni, Türi-Kose-Paide, Türi- Põhja-Sakala, Haljala-Kadrina, Järva-Põltsamaa, Viljandi, Lääne-Harju, Türi-Järva, Türi-Rapla** omavalitsusüksustes asuvad leevendusmeetmete kasutamisega tuuleenergeetika arendamiseks alad, milles sisalduvale riigimaale on võimalik hinnanguliselt paigutada kuni **128 tuulikut tootmispotentsiaaliga 921,6 MW ja riigimaa pindala on 6 470 ha**;

2) Valga-Tõrva, Kose-Rae-Raasiku, Vinni-Alutaguse, Põhja-Sakala, Tõrva, Lüganuse-Viru-Nigula, Mulgi-Tõrva ja Lääne-Nigula omavalitsusüksustes asuvad väikesed tuuleenergeetika arendamiseks sobivad alad, milles sisalduvale riigimaale on võimalik hinnanguliselt paigutada kuni **24 tuulikut tootmispotentsiaaliga 172,8 MW ja riigimaa pindala on 2 470 ha**.

Seega on prioriteetseteks arendusaladeks kokku 19 ala, milles riigimaale paigutatavate tuulikute hinnanguline **tootmispotentsiaal on kokku 1094,4 MW**.

Prioriteetsed arendusalad hõlbustavad riigimaade aladel avalike enampakkumiste hoonestusõiguse seadmiseks välja kuulutamist, näidates, et Vabariigi Valitsuse tasemel on selleks antud põhimõtteline suunis. Arendajatel tekib juurdepääs aladele, mida varem tuuleparkide arendusteks kasutada ei saanud. Sobivatel riigimaa aladel tuleb sarnaselt teiste aladega läbida enne tuulepargi rajamist planeerimis- ja loamenetlus. Menetlus on eeldatavalt kiirem, sest eelnevalt on tehtud peamised loodusuuringud, mis on planeerimis- ja loamenetluse kõige aeganõudvam etapp.